

SADARBĪBAS EKONOMIKAS MODELIM ATBILSTOŠA NODOKĻU SISTĒMA

Rubrikas "Nodokļu smilšu kaste" vadītāji, Rīgas Tehniskās universitātes Muitas un nodokļu katedras mācībspēki Dr.oec. Justīna Hudenko un Dr.oec. Māris Juruš analizē studentes Ilzes Varlamovas atziņas par nodokļu piemērošanu sadarbības ekonomikā!

Dr.oec. JUSTĪNA HUDENKO

Dr.oec. MĀRIS JURUŠ

Justīna: Sveiks, Māri! Izlasīju Ekonomikas ministrijas konceptuālo ziņojumu "Par pakalpojumu regulējumu sadarbības ekonomikas jomā", kura sagatavošanā piedalījies. Ieteikums bija pilnveidot attiecīgo nozaru regulējumu, nevis veidot jaunu, vienotu normatīvo aktu.

Māris: Sveika, Justīna! Tieši tā! Arī Eiropas Komisija (EK) uzsver, ka dalībvalstīm nav ieteicams izstrādāt vienu normatīvo aktu, kas reglamentē pilnīgi visas sadarbības ekonomikas jomas, bet gan izvērtēt katru sektoru atsevišķi. Piedāvāju apskatīt lielākos sadarbības ekonomikas spēlētājus pasaulei, kuru pakalpojumus lasītāji, visticamāk, arī paši ir izmantojuši, par pamatu ņemot manas studente Ilzes Varlamovas materiālus par sadarbības ekonomiku izmitināšanas ("Airbnb") un pasažieru pārvadājumu ("Uber") sektoros.

SADARBĪBAS EKONOMIKAS MODELIS

J: Atgādināšu sadarbības ekonomikas uzņēmējdarbības modeli, kas sastāv no sadarbības platformas un tās klientiem – pakalpojuma sniedzēja un saņēmēja (skat. Justīnas 1.zīmējumu 49.lpp.).

M: "Airbnb" klienti ir mājokļu īpašnieki un tūristi, savukārt "Uber" klienti ir autovadītāji un pasažieri. Platformas nosaka pakalpojumu sniedzēja atbilstības kritērijus un pat aicina vērsties vietējā pārstāvniecībā, lai noskaidrotu

atbilstību nacionālajam normatīvajam regulējumam. Tajā pašā laikā platforma menošķir profesionālus (uzņēmēji) un neprofesionālus (fiziskas personas) pakalpojumu sniedzējus. Savukārt pakalpojumu saņēmēju reģistrēšanās ir ierobežota, jo abās platformās skaidras naudas maksājumi ir stingri aizliegti un norēķināties var tikai ar bankas karti. Sadarbības platformas par saviem pakalpojumiem saņem samaksu gan no pakalpojuma sniedzēja, gan saņēmēja, un kopsummā tā var pārsniegt piekto daļu no darījuma vērtības.

J: Tātad būtiski nošķirt, kad platforma saved kopā personas, kuras līgumu slēdz patstāvīgi (piemēram, Ss.com), un kad uzrauga darījumus, bet dara to nevis tradicionālās ekonomikas izpratnē, proti, investējot kapitālu viesnīcu ķēdēs vai automašīnu parkos, bet gan uzvedības modeļu izpētē, un attiecīgi maršrutu, cenu veidošanā, klientu atbalstā, neveiksmīgu darījumu atmaksās utt.

M: Tieši tā! Sadarbības platformām, sniedzot starpniecības pakalpojumus, ir pasīva loma, tās nesniedz pamata pakalpojumu, bet ienākumus gūst tikai no starpniecības maksas, par ko maksā arī nodokļus.

J: Varam secināt, ka pamata pazīmes, lai sadarbības platformām piemērotu atbildību, ir šādas:

- cenas un pakalpojumu sniegšanas nosacījumu noteikšana;
- platformai piederoši aktīvi, bez kuriem nevar nodrošināt pakalpojumu.